

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
4346996

Datum 5 december 2022
Onderwerp Ontwikkelingen kansspelen op afstand

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de stand van zaken anderhalf jaar na de inwerkingtreding van de Wet kansspelen op afstand (Wet koa) en één jaar na de opening van de markt voor online kansspelen op 1 oktober 2021. Dit doe ik onder meer aan de hand van de monitoringsrapportage van de Kansspelautoriteit (Ksa).¹ Ik doe hiermee tevens de toezeggingen gestand om de Kamer te informeren over de stand van zaken rond kansspelen op afstand, ontwikkelingen op het gebied van reclame, verslavingspreventie, verslavingszorg en de Nationaal Rapporteur Verslavingen, speellimieten, verschillende aspecten van het Centraal Register Uitsluiting Kansspelen (Cruks), de definitie van kanalisatie en de rol en capaciteit van de Ksa.²

Op 1 april 2021 is de Wet koa in werking getreden. Met deze wet is de verslavingspreventie bij landgebonden aanbod versterkt en is een stevig pakket aan maatregelen geïntroduceerd voor de opening van de markt voor online kansspelen op 1 oktober 2021. Het doel van de Wet koa is om spelers te leiden naar legaal aanbod, zodat zij beter worden beschermd, verslaving wordt voorkomen en criminaliteit en fraude worden tegengaan. De wet wordt in 2024 geëvalueerd. Tegelijkertijd zijn er al ontwikkelingen die bijsturing nu al nodig maken. Ik zie dat jongvolwassenen zijn oververtegenwoordigd in het aantal spelersaccounts en onderzoek laat zien dat hulpmiddelen Cruks en Loket Kansspel niet altijd bekend zijn bij het publiek.³ Naast betere bescherming van spelers door het aanscherpen van de regels op het gebied van reclame, scherp ik daarom de komende tijd de regels op het gebied van verslavingspreventie aan. Daar ligt dan ook de nadruk in mijn beleid en in deze brief.

Ik ga hieronder in op de marktontwikkelingen en de ontwikkelingen op het gebied van reclame, verslavingspreventie en toezicht en handhaving. Tevens informeer ik u op welke manier ik uitvoering geef aan de moties en toezeggingen uit het

¹ Kansspelautoriteit (2022). Monitoringsrapportage online kansspelen najaar 2022.

² TZ202210-102

³ Kansspelautoriteit (2022). Monitoringsrapportage online kansspelen najaar 2022 en Kantar Public (2022). Onderzoek spelersvoorkeuren 2022.

commissiedebat van 6 oktober 2022 en het tweeminutendebat van 19 oktober 2022.

Marktontwikkelingen

Op dit moment zijn 24 vergunningen afgegeven voor het aanbieden van kansspelen op afstand in Nederland. Er zijn twee pieken geweest in aanvragen van vergunningen. De eerste piek was voorafgaande aan de opening van de markt en de tweede vóór april 2022 vanwege het einde van de afkoelperiode als gevolg van de door de Eerste Kamer aanvaarde motie Postema c.s.⁴ De Ksa verwacht geen nieuwe pieken meer, maar voorziet na de verlening van nog enkele aanvullende vergunningen een geleidelijke stabilisatie van het aantal vergunninghouders.

In het commissiedebat van 6 oktober jl. heb ik toegezegd een nadere omschrijving te geven van het begrip 'kanalisatie'. Een zo hoog mogelijke kanalisatiegraad, oftewel dat zoveel mogelijk deelnemers spelen bij gereguleerd aanbod, is een belangrijk instrument om de doelstellingen van de Wet koa te realiseren. Daarbij is gekozen voor het reguleren van de online kansspelmarkt met een vergunningstelsel in combinatie met het handhaven op illegaal aanbod. De Wet koa heeft niet tot doelstelling om meer of minder gebruik van het online aanbod te realiseren, wel het doorlopend tegengaan van illegaal aanbod. Kanalisatie is in de memorie van toelichting bij de Wet koa gedefinieerd als het percentage van het totale aantal spelers dat speelt bij een legale aanbieder ten opzichte van het aantal spelers dat speelt bij een illegale partij. Op deze wijze is kanalisatie echter in de praktijk niet goed te meten. Het is namelijk niet precies inzichtelijk hoe groot het aantal spelers is dat op de illegale markt speelt en in het verleden heeft gespeeld. Wel is duidelijk dat veel Nederlanders voor de opening van de markt al speelden bij illegale aanbieders. Het is niet mogelijk om exact te meten hoeveel van deze spelers nu zijn overstapt naar een legale aanbieder.

Om die reden worden drie manieren gehanteerd om naar de ontwikkelingen omtrent kanalisatie te kijken. Hiermee kan zo goed mogelijk een beeld worden gevormd van de ontwikkeling van de legale markt ten opzichte van de totale markt.

De eerste manier is door te kijken naar het bruto spelresultaat van online kansspelen. De omvang van de totale markt, inclusief het illegale deel, kan slechts worden geschat. Recent heeft H2 Gambling Capital de omvang van de totale markt geschat op ongeveer 1,4 miljard euro voor 2022. De laatste monitoringsrapportage van de Ksa laat zien dat het bruto spelresultaat voor de vergunde markt over de eerste twee kwartalen van 2022 stabiel is, rond de 240 miljoen euro per kwartaal. De verwachting van de Ksa is dat de markt in de tweede helft van 2022 groeit, in verband met het WK voetbal voor mannen en toetreding van grote aanbieders tot de vergunde markt in diezelfde periode. Daarmee is de prognose dat het bruto spelresultaat van de vergunde markt van online kansspelen in 2022 circa 1 miljard euro zal zijn en op ruim 70% van het totaal zou komen.

Een tweede manier om kanalisatie te meten is in termen van webverkeer. Uit de monitoringsrapportage van de Ksa blijkt dat het webverkeer op illegale sites na 1 oktober 2021 sterker afnam en verder een dalende trend laat zien. Het

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminliteitsfenomenen

Datum
5 december 2022

Ons kenmerk
4 3 46996

⁴ *Kamerstukken I 2018/19, 33996, L.*

webverkeer op legale sites fluctueert, maar laat in zijn geheel een stijgende lijn zien.⁵

Een derde manier om kanalisatie te meten is in termen van het aantal spelers (accounts). In juli 2022 waren er 1,3 miljoen spelersaccounts, waarvan 563.000 accounts waarmee werkelijk werd gespeeld. Het aantal accounts staat niet gelijk aan aantallen spelers. Om met meer zekerheid iets te kunnen zeggen over het daadwerkelijke aantal spelers heeft de Ksa onderzoek laten uitvoeren door GfK over het gemiddelde aantal accounts dat een speler heeft. De Ksa analyseert deze informatie op dit moment. De verwachting is dat dan duidelijk wordt hoeveel accounts spelers gemiddeld hebben, waarmee in een volgende monitor ook een schatting gegeven kan worden van het aantal spelers. Met behulp van aanvullende enquêtes zal worden bezien of vervolgens een inschatting van het aantal spelers in de illegale markt kan worden gegenereerd.

In mijn brief van april 2022 heb ik uw Kamer laten weten dat spelers het legale aanbod weten te vinden.⁶ Bovenstaande bevindingen laten zien dat dat beeld niet is veranderd. Kanalisatie is daarmee echter geen gegeven. Er zijn nog steeds spelers die overstappen van illegale partijen naar een legale aanbieder of in kansspelen geïnteresseerden die een account aanmaken bij een legale aanbieder. Ook het aanbod van illegale websites fluctueert. Elke dag worden nieuwe websites gelanceerd. De Ksa houdt dit in de gaten en prioriteert afhankelijk van de omvang en invloed in Nederland in haar handhaving.

Om de ontwikkelingen nauwgezet in de gaten te kunnen houden en ter voorbereiding op de evaluatie van de Wet koa is het wenselijk dat periodiek een zo volledig mogelijk beeld gegeven kan worden op verschillende indicatoren. Hierbij denk ik bijvoorbeeld aan het structureel in kaart brengen van het aantal risico- en probleemspelers. Ik ben dan ook voornemens om een periodieke monitor op te zetten, in aanvulling op de cijfers van de Ksa en gegevens uit bijvoorbeeld het Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem (LADIS). Ik verwacht de eerste resultaten in het najaar van 2023 met uw Kamer te kunnen delen en vervolgens uw Kamer jaarlijks te informeren.

Reclame

In mijn brieven van 17 maart 2022 en 21 april 2022 heb ik uw Kamer geïnformeerd over de voorgenomen wijzigingen op het gebied van reclame voor risicovolle kansspelen, om zo kwetsbare groepen beter te beschermen.⁷ Per 30 juni 2022 is het verboden om rolmodellen in te zetten voor reclames voor risicovolle kansspelen. De Ksa geeft aan dat dit verbod goed wordt nageleefd.⁸ De Ksa moest tot nu toe twee aanbieders van online kansspelen waarschuwen, waarna de overtreding is gestopt.

Tevens heb ik een verbod op ongerichte reclame voor risicovolle online kansspelen uitgewerkt in een voorstel voor wijziging van het Besluit werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen. De Afdeling advisering van de Raad van State heeft dit voorstel momenteel in behandeling voor advies. Zoals

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminatieitsfenomenen

Datum
5 december 2022

Ons kenmerk
4 3 46996

⁵ Kansspelautoriteit (2022). Monitoringsrapportage online kansspelen najaar 2022, figuur 4.

⁶ Kamerstukken II 2021/22, 24557, nr. 194.

⁷ Kamerstukken II 2021/22, 24557, nr. 193 en Kamerstukken II 2021/22, 24557, nr. 194.

⁸ <https://kansspelautoriteit.nl/nieuws/2022/oktober/rolmodellenverbod-goed-nageleefd/>

toegezegd in het commissiedebat van 6 oktober 2022 zal ik mij inspannen voor een zo spoedig mogelijke inwerkingtreding.

In de aanloop naar het WK voetbal voor mannen heb ik gesproken met de twee brancheorganisaties voor kansspelen op afstand en met grote mediapartijen. In dat gesprek heb ik hen opgeroepen om zich te matigen in reclame-uitingen en ook met sponsoring niet de randen van wat nu nog wettelijk is toegestaan op te zoeken. De brancheorganisaties hebben zich hieraan gecommitteerd evenals aan de naleving van de in het kader van zelfregulering gemaakte afspraken. De wettelijke regels om reclame niet te richten op kwetsbare groepen, waaronder jongeren en mensen met verslavingsproblematiek, gelden uiteraard onverkort en de Ksa heeft bijzondere aandacht voor toezicht en handhaving rondom het WK.⁹ Inmiddels heeft de Ksa bij drie acties van vergunde aanbieders ingegrepen, waarna de acties zijn gestaakt.¹⁰ Twee kansspelaanbieders zijn aangesproken op het aanbieden van verboden weddenschappen. Het ging om wedden op het aantal gele kaarten. Dit is wettelijk niet toegestaan vanwege de gevoeligheid voor matchfixing. Een aanbieder schond het verbod op de inzet van rolmodellen en een derde overtreding had betrekking op een loterij zonder vergunning.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminliteitsfenomenen

Datum
5 december 2022

Ons kenmerk
4 3 46996

Verslavingspreventie

Verslavingspreventie is één van de drie pijlers van het kansspelbeleid. Een jaar na opening van de online kansspelmarkt zijn positieve ontwikkelingen te zien op het gebied van verslavingspreventie, maar er zijn ook verbeterpunten en daar zal de komende tijd volop mijn aandacht naar uitgaan. Hieronder ga ik in op een aantal concrete maatregelen waarmee ik bijstuur om kansspelverslaving te voorkomen. Naast deze maatregelen die op korte termijn geïmplementeerd worden, vind ik het belangrijk om samen met de Ksa en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) nadere uitgangspunten vast te stellen om verslavingspreventie te versterken. Daarbij hoort ook de verduidelijking van de bestaande taken en rolverdeling op het gebied van verslavingspreventie. In dit kader herijkt de Ksa tevens hoe zij haar coördinerende rol op dit gebied invult. Bij het proces tot vaststelling van uitgangspunten en rolverdeling worden ook de kennis en ervaringen van deskundigen op het gebied van verslaving betrokken. In het voorjaar van 2023 zal ik uw Kamer over de uitgangspunten en aangescherpte rolverdeling informeren.

Stand van zaken verslavingspreventie

Personen kunnen zich sinds 4 oktober 2021 inschrijven in Cruks, waarmee zij minimaal zes maanden worden uitgesloten van deelname aan kansspelen in speelcasino's, speelautomatenhallen en online kansspelen. Op dit moment zijn er ruim 27.000 personen geregistreerd in Cruks. Het aantal inschrijvingen loopt gestaag op. Er zijn tien gevallen van onvrijwillige inschrijving geweest.

Loket Kansspel is als centraal steunpunt bij gokproblemen ingericht vanuit het Verslavingspreventiefonds. Het biedt zelfhulp en begeleiding en kan waar nodig doorverwijzen naar professionele hulp. In de eerste drie maanden na opening van de online kansspelmarkt is er 679 keer contact geweest met Loket Kansspel, in het eerste en tweede kwartaal van 2022 respectievelijk 439 en 539 keer. De

⁹ <https://kansspelautoriteit.nl/nieuws/2022/oktober/ksa-roept-wees-matig-reclame-tijdens-wk/>

¹⁰ <https://kansspelautoriteit.nl/nieuws/2022/november/ksa-grijpt-verboden-wk-acties/>

contacten met het loket zijn vrij stabiel, waarbij het in de eerste periode vooral ging om informatiegesprekken en in 2022 een verschuiving te zien is naar hulpgesprekken. Vanuit het Verslavingspreventiefonds wordt ook anonieme behandeling bij kansspelverslaving en onderzoek naar verslavingspreventie gefinancierd. Afgelopen zomer is het onderzoeksprogramma van ZonMw gestart. Momenteel werkt een expertgroep aan een prioritering van onderzoeksvragen voor de eerste subsidieronde die in het voorjaar van 2023 zal plaatsvinden.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminliteitsfenomenen

Datum
5 december 2022

Ons kenmerk
4 3 46996

Er zit meer geld in het Verslavingspreventiefonds dan eerder verwacht. Daardoor kan dan ook meer gedaan worden dan oorspronkelijk voorzien. Tegelijkertijd moet het geld doelmatig besteed worden en conform de afspraken over het verslavingspreventiefonds die gemaakt zijn tussen het ministerie van Justitie en Veiligheid, het ministerie van VWS en de Ksa. Ik kijk doorlopend in samenspraak met de Ksa en het ministerie van VWS hoe dit kan. Dit is ook de invulling die ik geef aan de motie Van Nispen c.s., die de regering verzoekt ervoor te zorgen dat de afdracht voor het verslavingspreventiefonds meer in lijn wordt gebracht met de uitgaven van kansspelaanbieders aan reclameactiviteiten van aanbieders.¹¹ Ik heb geen invloed op de bestedingen van aanbieders voor reclame en marketing. Ik monitor wel scherp of de afdrachten aan het Verslavingspreventiefonds voldoende zijn om de doelstellingen van het fonds te behalen. Op dit moment vind ik het niet nodig om de afdrachten te verhogen. Bij de evaluatie van de Wet koa zal bekeken worden of de afdrachten aan het Verslavingspreventiefonds moeten worden verhoogd. Hieronder ga ik nader in op voorziene aanvullende bestedingen op het gebied van voorlichting.

In eerdere brieven heb ik u geïnformeerd over de schatting van het aantal mensen dat risicovol en problematisch speelgedrag vertoont. Zoals gemeld wacht ik nog op nieuwe cijfers uit het LADIS. Op 1 juli 2022 is de gegevensverzameling voor het LADIS hervat. Medio oktober is Stichting Informatie Voorziening Zorg begonnen met het analyseren van de aangeleverde data vanuit verslavingszorginstellingen. Helaas is meer tijd benodigd om de aangeleverde gegevens te analyseren en aan te vullen dan eerder ingeschat. Dit proces zal naar verwachting over enkele maanden afgerond zijn. Mijn collega van VWS informeert uw Kamer voor het einde van dit jaar met de stand van zakenbrief van 2022 over de eerstvolgende rapportage van het LADIS.

De Nationaal Rapporteur Verslavingen (NRV), prof. Schellekens, zal jaarlijks rapporteren over de ontwikkeling in en omvang van de verslavingsproblematiek in Nederland, waaronder ook kansspelverslaving.¹² Ook zal hij adviseren over preventiemaatregelen en het evalueren van genomen maatregelen in de aanpak van verslavingsproblematiek. De NRV vervult zijn taken onafhankelijk en kan zijn aanbevelingen richten tot het Rijk, lokale overheden en andere bestuursorganen, maar ook tot andere betrokkenen zoals verslavingszorginstellingen. Op 1 december 2022 begint de NRV met zijn werkzaamheden. Dan bepaalt hij ook wanneer de eerste rapportage wordt opgeleverd. Aanbevelingen die zien op het voorkomen van kansspelverslaving neem ik mee in mijn toekomstige beleid voor verslavingspreventie. Daarbij zal ik het ministerie van VWS betrekken.

Zorgplicht

¹¹ Kamerstukken II 2022/23, 24557, nr. 201.

¹² Kamerstukken II 2022/23, 36 200 XVI, nr. 123.

De zorgplicht van aanbieders is één van de pilaren van verslavingspreventie. Door adequaat invulling te geven aan deze zorgplicht kunnen en moeten aanbieders tijdig ingrijpen wanneer een speler risicovol speelgedrag laat zien. Zoals ik heb aangekondigd in het commissiedebat van 6 oktober jl. onderzoekt de Ksa hoe aanbieders in de praktijk invulling geven aan de zorgplicht. Dit onderzoek wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2023 afgerond. Naar aanleiding van de resultaten van dit onderzoek zie ik of de regels omtrent de zorgplicht moeten worden aangescherpt.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
5 december 2022

Ons kenmerk
4346996

Speellimieten

Op het gebied van speellimieten heb ik al scherpere kaders aangekondigd tijdens het debat van 6 oktober 2022. Momenteel werk ik kaders voor een bovengrens aan limieten uit. Ik ga daarbij kijken hoe het wettelijke uitgangspunt dat iemand zelf limieten moet instellen in de praktijk werkt, met name bij kwetsbare spelers. Vervolgens kijk ik in het eerste kwartaal van 2023 met verschillende partijen, zoals verslavingsdeskundigen, de Ksa en banken hoe met aanscherpingen de speellimieten beter beschermend kunnen werken. Dit zal ik dan uitwerken in regelgeving. Ik streef ernaar op basis daarvan in de eerste helft van 2023 regelgeving in concept gereed te hebben en u in het voorjaar alvast te informeren over de contouren daarvan. Daarnaast start ik een pilot in samenwerking met aanbieders en wetenschap om tot gedragsinterventies te komen waardoor spelers lagere limieten instellen.

De mogelijkheid van overkoepelende speellimieten voor online kansspelen heb ik ook onderzocht. In theorie is dit een goed idee, omdat het maakt dat spelers limieten niet meer kunnen 'stapelen' bij verschillende, vergunde aanbieders. In de praktijk en uit onderzoek blijkt echter dat het op dit moment te complex is om vorm te geven.¹³ Zoals toegezegd in het debat op 6 oktober jl. geef ik aan welke belemmeringen hierbij spelen. Met name de technische uitdagingen zijn aanzienlijk: er zou een systeem moeten komen dat real-time bijhoudt wat spelers inzetten, dat toetst aan een centrale limiet en vervolgens onmiddellijk een respons geeft wanneer de limiet bereikt is. Dit vergt een complexe IT-oplossing, waarbij zaken als 24/7 beschikbaarheid, aansprakelijkheid bij fouten en een aansluiting op tientallen verschillende aanbieders forse uitdagingen vormen. Ook zou een dergelijke oplossing een lange ontwerp- en testfase kennen en dus niet binnen enkele jaren gerealiseerd kunnen worden. Ook en juist niet wanneer hiervoor wordt gekeken naar een koppeling met Cruks. Privacy van spelers is nu goed beschermd bij Cruks. Cruks inzetten voor limieten zou een complete herziening van Cruks betekenen. Daarnaast blijft de uitwijkmogelijkheid naar illegaal aanbod bestaan. Niet alleen wanneer limieten worden bereikt, maar ook wanneer het systeem traag of met fouten werkt is de overstap naar illegale partijen snel gemaakt. In België is men om bovenstaande redenen van een opzet van overkoepelde limieten afgestapt en teruggedaan naar een limiet per aanbieder. In Duitsland wordt momenteel een systeem van overkoepelende limieten uitgewerkt. Die ontwikkeling volg ik op de voet.

Bewustwordingsactiviteiten

Om kansspelverslaving te voorkomen is het belangrijk dat personen zich bewust zijn van de risico's van kansspelen en dat zij de bestaande hulpmiddelen zoals Cruks en Loket Kansspel weten te vinden. Daarom zet ik in op meer voorlichting

¹³ Regulus Partners (2022). Customer limit setting: an analysis of five European jurisdictions.

en bewustwording. In samenwerking met de Ksa en het ministerie van VWS werk ik dit de komende maanden uit. Het uitgangspunt is om gericht te werk te gaan. Daarmee moet worden voorkomen dat bewustwordingscampagnes onbedoeld juist interesse voor kansspelen wekken en onverhoopt deelname aan kansspelen stimuleren. Ik maak daarbij gebruik de deskundigheid van professionals en bewezen interventies op het gebied van andere verslavingen, voor zover deze toepasbaar zijn bij kansspelverslaving. Bij de uitwerking wordt de expertise betrokken van het Trimbos-instituut, deskundigen op het gebied van verslaving en experts op het gebied van bijvoorbeeld schuldenproblematiek. In het voorjaar van 2023 informeer ik uw Kamer over de dan uitgevoerde en de geplande bewustwordingsactiviteiten. Met deze versterkte inzet geef ik tevens uitvoering aan de motie Bikker c.s. over het in lijn brengen van de preventie-inzet met de inzet voor de preventie van andere verslavingen.¹⁴

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminliteitsfenomenen

Datum
5 december 2022

Ons kenmerk
4 3 46996

Het Loket Kansspel doet aanvullend nu al een voorlichtingscampagne rond het WK voetbal voor mannen dat op dit moment gaande is. De lessen die daaruit geleerd worden neem ik mee in de uitwerking van de bredere bewustwordingsactiviteiten.

Cruks

In speelcasino's, speelautomatenhallen en bij online kansspelen moeten aanbieders controleren of iemand in Cruks staat ingeschreven voordat diegene kan deelnemen. De Ksa is momenteel bezig om Cruks gebruiksvriendelijker en toegankelijker te maken. Het inschrijfproces wordt zo ingericht dat een speler zich gemakkelijker kan inschrijven. Dit wordt ook vooraf getest bij spelers. Vervolgens zal Cruks 2.0 middels een gerichte campagne onder de aandacht van spelers worden gebracht. Vanaf januari 2023 zal dit Cruks 2.0 in de praktijk worden gebracht.

Met uw Kamer vind ik het een interessante gedachte dat aanbieders een melding krijgen wanneer spelers zich bij hen melden nadat hun inschrijving in Cruks is afgelopen. Op dat moment zouden aanbieders immers contact kunnen hebben en kijken of betrokkene verantwoord kan spelen. Dit zou wel betekenen dat het beginsel van een anonieme registratie in Cruks niet langer in stand blijft. Momenteel onderzoek ik samen met de Ksa in hoeverre het praktisch, technisch en juridisch mogelijk en wenselijk is dit te bewerkstellingen. Ik zal uw Kamer hierover in het voorjaar van 2023 op de hoogte stellen.

Daarnaast heb ik de Ksa gevraagd of het mogelijk is het proces tot onvrijwillige inschrijving korter te laten duren dan de zes weken dat het nu duurt, zonder dat dit de zorgvuldigheid van het onderzoek negatief beïnvloedt. De Ksa heeft aangegeven dat het proces niet altijd zes weken duurt, maar dat in de meeste gevallen wel zes weken nodig zijn om de benodigde zorgvuldigheid te betrachten. Onvrijwillige inschrijving is een middel dat veringrijpt in iemands persoonlijke levenssfeer. Het is dus zaak dat het proces zorgvuldig doorlopen wordt. Dit proces is ingericht conform de Algemene wet bestuursrecht en waarborgen die daarmee samenhangen, zoals de mogelijkheid tot een indienen van een zienswijze. Daarnaast moet de Ksa, wanneer zij van mening is dat een speler in aanmerking komt voor onvrijwillige inschrijving in Cruks, advies inwinnen van externe deskundigen voordat een speler kan worden opgenomen in Cruks. Wanneer een aanbieder een speler voordraagt voor onvrijwillige inschrijving moet hij overigens de mogelijkheid tot deelname aan de door hem aangeboden kansspelen schorsen.

¹⁴ Kamerstukken II 2022/23, 24557, nr. 198.

Tijdens het debat op 6 oktober jl. heb ik met uw Kamer gesproken over het ontbreken van een Cruks-controlle bij de fysieke verkoop van risicovolle kansspelen en u toegezegd hier nader op in te gaan. Bij de fysieke verkoop van risicovolle kansspelen, zoals landgebonden sportweddenschappen, hoeft deze controle niet plaats te vinden. Hoewel deze kansspelen ook risicovol zijn, is het risico op het ontwikkelen van problematisch speelgedrag hierbij lager. Daarnaast is het praktisch niet uitvoerbaar en niet handhaafbaar om identiteitsgegevens te laten registreren en speelgedrag te laten volgen op fysieke verkooppunten.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminliteitsfenomenen

Datum
5 december 2022

Ons kenmerk
4 3 46996

Toezicht en handhaving

De Ksa houdt risicogestuurd toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving voor kansspelen. Sinds de opening van de online kansspelmarkt heeft zij verschillende malen sancties opgelegd aan illegale partijen voor het aanbieden van kansspelen zonder vergunning, maar ook aan affiliate websites die reclame maakten voor illegale kansspelen. Zo zijn inmiddels drie lasten onder dwangsom opgelegd voor illegaal aanbod en zes lasten onder dwangsom voor reclame voor illegale aanbieders. Ook bij vergunde partijen heeft de Ksa inzet gepleegd op naleving van de voorwaarden waaronder legale kansspelen mogen worden aangeboden. De onder reclame genoemde activiteiten van de Ksa zijn daar een voorbeeld van. Recent is nog een boete uitgedeeld aan een vergunde aanbieder wegens het richten van reclame op jongvolwassenen.¹⁵ Wel blijkt dat een waarschuwing vaak al voldoende is om verdere overtredingen te voorkomen.

Ik ben doorlopend met de Ksa in gesprek over de capaciteit die de Ksa nodig heeft voor effectief risicogestuurd toezicht. De Ksa is in de afgelopen jaren gegroeid van circa 80 fte naar de huidige 115 fte. Er wordt een stijging in de totale capaciteit in de komende drie jaar voorzien van 15 procent tot circa 135-140 fte. De Ksa wil onder andere meer capaciteit inzetten op de aanpak van illegale landgebonden kansspelen, omdat daar in verband met het opengaan van de online markt in het afgelopen jaar minder capaciteit naartoe is gegaan. Daarnaast versterkt de Ksa de capaciteit voor toezicht handhaving op online kansspelen. Gezien de omvang van de nieuwe markt en de illegale online markt blijft dit nodig. Met deze inzet wordt mede uitvoering gegeven aan de motie Van Nispen c.s. over de capaciteit van de Ksa.¹⁶

Daarnaast hecht ik, zoals aangegeven in mijn reactie op de evaluatie van de Ksa 2017-2021, aan inzicht in inzet en effecten van formele en informele handhavingsmaatregelen. De Ksa zal periodiek informatie beschikbaar stellen over de inzet en resultaten van het toezichtinstrumentarium en de interventies die zij doet. Zij zal dit in ieder geval jaarlijks doen in het jaarverslag. Hiermee voert de Ksa ook de betreffende aanbevelingen uit het evaluatierapport uit en wordt de toezegging uw Kamer met rapportages nader te informeren over de rol en ontwikkeling van de Ksa gestand gedaan.

Overig

De motie van de leden Heerema en Mutluer vraagt het kabinet te verkennen in hoeverre mogelijke meeropbrengsten van online kansspelen ingezet kunnen worden voor versterking van sport en preventie van gokken.¹⁷ Tevens wordt

¹⁵ <https://kansspelautoriteit.nl/aanpak-misstanden/sanctiebesluiten/toto-online/>

¹⁶ *Kamerstukken II, 2022/23, 24557, nr. 200*

¹⁷ *Kamerstukken II, 2022/23, 24557, nr. 204*

gevraagd de resultaten van die verkenning voor de behandeling van de begrotingsbehandeling voor het jaar 2024 met uw Kamer te delen. Deze motie voer ik uit. In het najaar van 2023 informeer ik uw Kamer over de resultaten van de verkenning, voor de behandeling van de begroting van Justitie en Veiligheid.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

In het debat op 6 oktober jl. heb ik met uw Kamer gesproken over de handel in crypto's. Mijn collega van het ministerie van Financiën komt aan het einde van dit jaar met een brief over de regulering van crypto's, waarin mijn ministerie een bijdrage levert ten aanzien van de gelijkenissen en verschillen met kansspelen.¹⁸

Datum
5 december 2022

Ons kenmerk
4 3 46996

In het afgelopen debat heeft uw Kamer aan de orde gesteld dat aanbieders van sportwedenschappen bijdragen aan verslavingspreventie georganiseerd door de vereniging van contractspelers (VVCS). Het is mij bekend dat dit gebeurt, niet alleen voor verslavingspreventie, maar ook om matchfixing tegen te gaan. Dat de VVCS voorlichtingsactiviteiten ontplooit, juich ik toe. Het is kansspelaanbieders toegestaan om dit te financieren, zolang dit binnen de kaders van de regels omtrent reclame gebeurt. Wanneer het verbod op ongerichte reclame voor online kansspelen in werking treedt, zijn zij uiteraard verplicht om zich aan deze aanscherpte regels te houden.

Tot slot

Een jaar legale online kansspelmarkt heeft laten zien waar de Wet koa op dit moment werkt, zoals ten aanzien van kanalisatie, maar ook waar bijsturing nodig is. Ik heb hierboven uiteengezet op welke punten ik stevige stappen heb gezet en zal zetten om spelers nog beter te beschermen. In 2024 zal de Wet koa worden geëvalueerd. Tot die tijd informeer ik uw Kamer steeds over de ontwikkelingen rond kansspelen op afstand, de eerstvolgende keer in het voorjaar van 2023.

De Minister voor Rechtsbescherming,

F.M. Weerwind

¹⁸ Op dit punt is een motie (24557, nr. 199) van de leden Bikker en Ellemeet aangehouden.